

# LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Nr. 3

18. märtsil 1939

XI aastakäik

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja T. Kõhara  
Liitub koostööd kuud, neli korda õppeaastas. Maksab aastas 50 senti.

Vastutav toimetaja A. Roos.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pühaaimu 11, telefon 453-52.

## Juhiseid XII võistluskirjutuseks

Võistluskirjutuse tähtajaks oli üleskutses määratud 25. märts või kooli äranägemisel eelmine tööpäev peale koolitööd. Et aga mitmed koolid võistlusõpingu algusega hilinesid, siis on neile võimalus antud oma äranägemisel võistluskirjutus ka hiljem teostada, kui nad seda ühist päeva kasutada ei saa. Seoses võimaliku võistluskirjutuse hilinemisega on pikendatud ka tööde ärasaatmise tähteg 24. aprilli asemel hilisemalt 1. maiks 1939. a. See tähtaeg on lõplik kõigile osavõtjatele koolidele; peale tähtaja möödumist E. Õpetajate Liitu jõudvad tööd enam auhindamisele ei kuulu.

Käesolevas „Lootusringi Juhis“ on avaldatud teemad ja küsimused, millele tuleb võistlustöös vastata. Küsimuste sisu ei tee korraldajad õpilastele teatavaks enne, kui just võistluskirjutuse päeval. Temad võib aga ka enne võistluskirjutust õpilastele avaldada, kui seda kohal soovitavaks peetakse.

Paber küsimustele vastamiseks võetagu mõlemas rühmas hariliku viihulehe suuruselt kokkumurtuit, nooremas rühmas kaks lehte (pool kantsleipognat), vanemas — neli lehte; neile vihuna ühendatud lehtedele mahutatagu kogu töö. Paberi ühine mõõt tööde läbivaatamisel on väga tähtis, mispärast palutakse seda arvestada. Tööd tuleb kirjutada tingimata tindiga. Juba eelmisel päeval hoiatatagu õpilasi, et nad varustuksid õigemõõdulise paberiga ja kirjutusabinõudega. Paberi parempoolne äär esimesel leheküljel tuleb jätta tühjaks 4—5 sentimeetri laiuse, et jätta ruumi õpilase nime, hinde ja märkuste jaoks. Sellele äärele kirjutab õpilane töö alul kooli nime ja klassi, oma eesnime, perekonnanime, vanaduse aastates, XIII võistlusõpingu ja kirjutamise aja.

Vastata tuleb kõigile küsimustele. Iga iseseisev vastus olgu küsimuse numbriga märgitud ja alaku uue järguna. Kirjutamine peab toimuma muidugi täiesti iseseisvalt, mida korraldajail töö alul juba mõjuvalt tuleb selgitada.

Kirjutistes märgib korraldaja sisuliselt vead vastavale kohale länelise punase joonega, peale selle aga veel eriti iseloomulikud kohad, mis pakuvad erilist huvi, kas oma õnnestumisega või ebaõnnestumisega, vasemale paberi äärele punase vertikaalse joonega rea (ridade) ette. Liidus puudub võimalus tuhandeisse tõisse sisuliselt süveneda, vertikaaljoonelised, märkustetegija poolt hoolikalt valitud üksikud iseloomustavad kohad võimaldavad aga kiire ja kokkuvõtliku ülevaate saada tõiist üldiselt, iga üksiku kooli mõne iseloomulikuma märke abil. Mingisuguseid parandusi (keelelisi, stiililisi jne.) ei ole vaja teha.

Igale tööle märgib korraldaja oma hinde üles paremale poole, töö aiguses, tarvitades sõnu: hea, rahuldav, nõrk. Tööd tuleb hinnata sisuliselt, jättes arvestamata kirjavead, võttes võrdluseks ühekorraga kõik ühe rühma tööd. Et osavõtjate arv üle riigi õige suur, siis on keskkohas võimatu hinnata töid sisuliselt, eriti aga võrreldes neid, mis võib tuua juhulisi eksimusi ja tunduda osavõtjatele ülekohtusena. See pärast palub E. Õpetajate Liidu Karskuskasvatustoimkond kohapealseid korraldajaid (üksikuid õpetajaid või selleks moodustatud toimkondi) toimetada väga hoolsalt hindamist ja kummagi rühma kõige paremate, auhinna vääriliseks arvatavate tööde hinde juurde (hinde alla, töö alul, ülemisel parempoolsel äärel) märkida: „Auhinna vääriline!“ Siin tuleb ringi vanemal ja õpetajail ka märkida, kui mõni õpilane eriti silmapaistev olnud oma üldise tublidusega ja karskusmeelsusega; see tuleks mõne selgitava sõnaga eelmisele ülalnimetatud hindele juurde lisada. Samuti tuleb hinde all märkida need vastuste numbrid, kui olid tehtud töös vertikaaljoonelised kriipsutused vasemal äärel, see on — kohad, mis eriti iseloomulikkus peeti.

Kõik ülalnimetatud märkused tehtagu punase tindiga ja töö esimesel leheküljel.

Osavõtjate tööd tuleb paigutada mõlemas rühmas eraldi kindlasse järjekorda, alates kõige paremast ja lõpetades nõrgematega, numbridades kirjatööd selles järjekorras ja kandes samas järjekorras aruandelehele. Korraldajaid palutakse seda korraldust täpselt täita, sest sellest oleneb täiel määral auhindade määramine. Tööd tuleb järjekorranumbri järgi koondada kummaski rühmas eraldi kaanikute vahele ja siis ühisesse kooli nime kandvasse kaanikusse.

Peale koolis teostatava küsimustele vastamise on lisatööna mõlemis rühmas veel kirjand, milles õpilastel avaldub võimalus vabamalt väljenduda. Selle töö võib õpilane koduse tööna täita. Paber kirjandiks tuleb võtta samuti vihulehe suuruselt kokku murtuit. Kirjandil peab olema ülemisel parempoolsel nurgal, töö alul: kooli nimi ja klass, õpilase nimi, vanadus, XIII võistlusõping ja kirjutamise aeg. Sinna alla kirjutab kohapealne hindaja punase tindiga hinde ja vajalikud märkused nagu võistluskirjutise lehele.

Kirjand antakse ära ühes vastustega antud küsimustele ühises kaanikus, mis kooli nime, klassi, õpilase nime ja järjenumbrit kannab.

Aruandelehtedel, mis koostatakse alamal antud eeskujul, tuleb märkida juurde kas noorem või vanem rühm. Nimed kirjutatagu aruande-

lehele täpselt, selgesti ja kergestiloetavalt, et Liidus auhindade määramisel ja kirjutamisel ei juhtuks vigu (eriti selgesti kirjutada tähed: o, a; n, u; v, r). Aruandelehe ette vastavasse kohta märgitagu õiges järjekorras kõige esiti kooli nimi (mitte valla nime ette kirjutada kooli nimele!), siis alles vald, maakond ja aadress.

Aruandelehel märgitagu õpilase nime järele vastavasse kohta kõik raamatud, mis õpilane varem auhinnaks juba saanud; eriti tähtis on see nõue nende suhtes, kes hinnatud auhinna vääriliseks. Aruandelehel peavad õpilase nime juures olema kõik need hinded ja märkused, mis on võistlustöö või kirjandi ülemisel parempoolsel äärel. Kui kool esimest korda võtab osa võistluskirjutusest, siis tuleb see aruandelehtedele märkida kohal, kus müüdi märgitakse auhinnaks saadud raamatud, sõnadega: „I k o r d a“. Aruandelehed olgu alla kirjutatud korraldajate poolt.

Auhinnasaajate kandidaate võiks ette näha ja märkida kummaski rühmas, heade (ja rahuldavate) hulgas kõige rohkem kuni 20 prots. osavõtjast, nende hulgast valib siis E. Ö. Liidu Karskuskasvatustoimkond auhinnasaajad aruandelehel (ja kirjatööde koondamisel) antud numbrilises järjekorras. Suurema arvu kandidaatide esitamine võib tekitada ainult segadusi ja mõnigi õpilane võib jääda auhinnata, keda müüdi oleks arvatud auhinna vääriliseks. Ka ei tule arvata, et esitatud 20 prots. kõik saavad auhinna; auhindade määramine sünnib antud järjekorras nende 20 prots. piires, kuna lõplik arv on leitud K-toimkonna kasutada olevaist summadest. Klassid rühmas on segamini, küll aga on soovitatav, et korraldajad näeksid ette mõne auhinnasaajate kandidaadi igast klassist poeg- ja tütarlaste hulgas, neid selleks nimes-tikkude etteotsa soovitavas järjekorras paigutades, kuidugi niipalju kui lubab seda töö väärtus ja õpilase tublidus. Võetagu eriti tõsiselt kohtadel auhinnasaajate kandidaatide järjekorda, sest K-toimkond omalt poolt selles järjekorras harilikult muudatusi ei suuda teha ning võtab kindlas numbrilises järjekorras võimaliku arvu auhinnasaajaid mõlemast rühmast eraldi.

Kõik võistlustööd ühes aruandelehtedega tuleb saata võimalikult ühe nädala jooksul peale kirjutamist, hiljemalt aga 1. maiks, Eesti Õpetajate Liidu Karskuskasvatustoimkonnale Tallinna, Pühavaimu tän. 11. Töid, kui neile erilist kaaskirja juurde pole lisatud, võib saata hariliku ristpaelasaadetisena käsikirjade tariifiga: esimene 50 g — 10 senti, iga järgmine 50 g või selle osa — 2 s. Erilist kaaskirja vaja ei ole, kuid aruandelehtedel olgu tehtud kõik nõuetavad märkused ja muud lisandused.

Pakkimisel palub toimkond mitte kasutada kokkurullimist, mis tugevasti segab tööde läbivaatamist, vaid tööd pakkida neid kokkumurdmata, olenemata tööde arvust, s. o. ka mõned üksikud tööd saata ilma rullimata. (Toimkond on kasutanud mälestuslehtede saatmisel rullimise viisi, kartes mälestuslehtede rikkeld teist, kuid kavateeb ka selgest saatmisviisist loobuda.)

Enne tööde ärasaatmist tuleb teha vajalikud kokkuvõtted alamalantud vormi järele, mis saadetakse ühes töödega E. Ö. Liitu. Samuti

tuleb jätta koolile ära kirjad aruandelehtedest, mis on vajalikud mälestuslehtede ja auhindade saamiseks.

Eelmiste aastate eeskujul palub toimkond kooli, kes leiavad võimaluse, rahas, lastele kohastes raamatutes või kunstiväärtuslikes esemetes omalt poolt auhindade arvu suurendamiseks lahkesti abiks olla. Toetus võib õpilastele minna kas nimelise annetisena või üldisel alusel; esimesel korral oleks raamatule märgitud peale üldise sissekirjutise veel, et auhind on N. koolilt, Samuti võib anda toetuse kooli soovi kohaselt kas oma koolile lisaauhindadena või mõnele teisele koolile. Viimane meeleolu on eriti huvitav kasvatuslikult, nagu seda läinud aastate kogemused näitavad, kus koolide vahel tekkisid soojad sõprussidemeid. Kui siis koolidel leidub selleks võimalus (hoolekogu, lootusringi, kooperatiivi, eraannetajate summad, raamatud), ärgu jäetagu seda palvet täitmata! Saata tuleks toetus E. Õpetajate Liidu Karskuskasvatustoimkonnale hiljemalt 1. maiks. Saatekirjas tuleb selgesti märkida toetuse kasutamise tingimused: kas oma koolile lisaauhindadeks, teistele koolidele üldiselt või mõnele koolile nimeliselt jne. Kui aga auhindu või lisaauhindu kodusele kavatsetakse anda, siis teatatagu sellest ülevaate saamiseks samaks ajaks toimkonnale. Vajalik on aruandelehe ülal paremal nurgal märkida toetuse saatmisest, et vältida arusaamatusi; märkimine tehtagu värviliselt.

Auhinnad ja vastavad mälestused saadetakse kohapealsele korraldajale mai lõpul. Toimkond palub kooli kohal täita mälestuslehed õpilase nimedega, kuna toimkonnal selleks töötajad puudub. Kui toimkonnal tekib raskusi auhindade määramisel järjekorra valikus, siis saadab toimkond ka auhinna ilma nimede kirjutamata raamatuile ja palub nimed kohal kirjutada vastava templiga märgitud kohale. Auhindade ja mälestuslehtede edasiandmiseks sobivam aeg jääb kooli määrata. Ülevaade võistlusõpingu tulemustest ilmub „Lootusringi Juhi“ nr. 4, mis ilmub mai lõpul.

Et suur osa võistlejast paratamatult peab auhindadest ilma jääma, nende hulgas mitmedki, kes auhindu väärisksid, siis on väga tarvilik neile teisel teel kõlblat tasu anda. Selleks tuleb koolidel teha enne tööde ja aruandelehtede ärasaatmist kõigest tõist klasside järgi hinnanguline kokkuvõte, kus oleks märgitud õpilased, kelle tööd olid täiesti head, kelle tööd rahuldavad, kellel tööd päris rahuldavad veel ei olnud, kuid tuleval aastal seda võivad olla. Eriti tuleks siis veel märkida neid õpilasi, kes on saavutanud edu oma iseloomu kujundamisel üldises tubliduses või tervishoiu nõuete täitmisel. Siis võiks lühidalt põhjendada võistlustöö mõtet — eluks vajalikkude harjumuste, teadmiste ja venete omandamist, kus ei taotelda ainelisi sihte ega võeta tööst osa tasu pärast. Ilusa mälestisena ühisest aate-tööst hinnatagu mälestuslehti. Peale selle on soovitatav põhjendada üksikule auhindade määramist. See ettekannekokkuvõte peaks toimuma pidulikult enne mälestuslehtede ja auhindade jagamist, selle võiks esitada E. Ö. L. nimel ja ta peaks väärilt lõpetama võistluskirjutuse pedagoogilise ülesande.

E. Ö. L. Karskuskasvatustoimkond.

## XIII võistluskirjutuse ülesanded

Küsimuste vastamiseks kui ka kirjandiks võetavale paberile kirjutab õpilane ülesse paremale äärelle selgesti loetavalt kooli nime ja klassi, oma eesnime, perekonnanime, vanuse aastates, „XIII võistlusõping“ ja kirjutamise aeg.

### A. Kirjandite teemad.

Nooremale rühmale — „Kuidas kaunistan oma kodu.“

Vanemale rühmale — „Tuievik on enese rajada.“

### B. Küsimusi vastamiseks.

Nooremale rühmale (I—IV klass).

1. Kuidas hoiad oma tervist?
2. Kuidas oled kasulik oma kodus?
3. Miks peame olema karsked?
4. Kas ja kuidas võid sinagi karskustööle kaasa aidata?
5. Kes on sinu sõbrad?
6. Kelle sarnaseks tahaksid saada? Miks?  
(Raskuse korral võib ka vastamata jääda.)  
Olen varem võtnud osa ..... võistlusõpingust ja saanud auhindadeks järgmised raamatud: .....

(Allkiri.)

Vanemale rühmale (V—VI ja täienduskl.)

1. Miks hoidume alkoholist?
2. Kuidas mõjub alkohol tervisele?
3. Kuidas iaostab alkohol kodust elu?
4. Tõendada väidet, et alkohol põhjustab õnnetusi?
5. Kas sina võid võidelda alkoholi vastu. Kuidas teeksid seda?
6. Kuidas saavad noored teha karskustööd teiste juures?
7. Miks on karskustöö tarvilik?
8. Kuidas oled karskustegelaseks kasulik meie kodumaale ja rahvale?
9. Mis on sinu arvates inimese suuremaid kahjurid?
10. Põhjenda karsklasena vanasõna: Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei oska!  
(Raskuse korral võib ka vastamata jääda.)  
Olen varem võtnud osa ..... võistlusõpingust ja saanud auhindadeks järgmised raamatud: .....

(Allkiri.)

## Aruandelehed (nimestikud)

palub toimkond koostada harilikul (ja harilikus asendis võetud) kantsleipaperi lehel

(23×37 sentimeetrit), iga rühma jaoks eraldi, järgmiselt:

### E. Ö. L. korraldatud XIII võistlusõping 1939. a.

(Kooli nimi, asukoht, maakond, täielik aadress)

..... rühm. Osavõtjaid: ..... p., ..... t., kokku ..... õpilast.

Järje nr.	Ees- ja perekonnanimi	Klass	Vanadus	Töö hinnang	Erilised märkused auhindamiseks	Missugused raamatud (lüh. nimed) varem auhinnaks saanud (kõik)	Märkusi
1							
2							
jne.							

(Hindajate allkirjad)

## Võistlusõpingu tulemuste kokkuvõte

Lisaks aruandelehtedele osavõtjate nimedega ja vajalikkude andmetega palub toimkond kõiki koole teha erilehel, mille soovitav mõõt 23×37 sm (harilik kantsleipaper), lühikegi üldandmeid sisaldav kokkuvõte järgmiselt:

### E. Ö. L. korraldatud XIII võistlusõpingu kokkuvõte.

(Kooli nimi, asukoht, maakond, aadress.)

Koolis on ..... klassi ..... õpilasega, neist võttis osa võistlusõpingust noorem rühmas ..... vanemas rühmas ..... õpilast, kokku .....% õpilaste üldarvust

koolis. Kool on osa võtnud varem ..... võistlusõpingust.

Õpilasingidest teotsevad koolis: (ringide loetelu, osavõtjate arv, tähtsamad ringide tegevusest, ringide või kooli osavõtt karskuskasvatustööst jm. õpilaste isetegevusest koolis).

Noorema rühma töödest lühike ülevaade:

Vanema rühma töödest lühike ülevaade:

(Ülevaade töödest rühmades võib ära jääda, kui selle koostamiseks raskusi on; kui kool aga seda teha suudab, oleks see toimkonnale väga soovitav. Ülevaade peaks aga olema õige lühisõnaline ja kokkuvõtlik.)

(Koht, aeg)

(Allkiri)

# Tööd õpilasringide liikmeile

Koostanud J. Uustalu.

## JAANUARIKUU\*).

*Uni ei too uutu kuube,  
magamine maani särki.*

### 1. Tunne iseennast!

Milliseid õnnestumisi ja äpardusi oled läbi elanud möödunud aastal? Leia nende põhjusi!

### 2. Kullakaevajad.

Kirjelda lühidalt vanavara koguja Jakob Hurda, riigimees Jaan Poska ja kirjanik Anton Tammsaare elukäiku.

### 3. Ole abivalmis!

Õppida esimest abi andma.

### 4. Tuli soojendab, tuli hävitab.

Õpi süütama tuld!

Õpi vältima kahjutuld!

## VEEBRUARIKUU\*).

*Eesti vaprad vanemad  
vaimuvallast vaatavad.*

### 1. Kuidas loodi Eesti riik?

Kirjeldada lühidalt Konstantin Pätsi, Johan Laidoneri, Julius Kuperjanovi ja teiste Vabastõrjajate sangarite elulugusid!

### 2. Kas oleme vaprate vanemate väärsed?

Koostada kolm raudset käsku õigele isamaa pojale (tütrele).

Millise käsu lisab sinna juurde karske kodanik?

### 3. Elu on võitlus.

Püüa taotella võitu suusatamises, kelgutamises või uisutamises!

### 4. Leedu Vabariigi aastapäevaks.

Mis tähendus on Leedu riigivapil?

## MARTSIKUU.

Seda kuud nimetatakse ka veel paastukuuks. Mõnes usundis nõutakse paastumist, s. t. tagasihoidlikku söömist. Nii harjutakse enese üle valitsema.

\*) Hilinesid ruumi puudusel.

## MÕNDA MÖÖDUNUD KOOLIAASTAST.

Avaldame mõned andmed 155 kooliit tagasi saadud ankeedist.

Õpilasringe neis 155 koolis ei olnud 18 koolis, ülejäänus oli: õpilasringe (mitmed neist endised lootusringid, kes üldnime võtnud) 21, lootusringe 33, E. N. P. R. ringe 36, noorkotkaid 58, kodutütred 65, skautrühmitusi 16, maanoorte ringe 8, kooperatiive 20, orkestreid jt. muusikaringe 14, kirjandusringe 2, ajakirjaringe 1, male-kaberinge 1, spordiringe 4, loomakaitseringe 1, tuletõrjeringe 1, laskuringe 1, aiatõrjeringe 2, majandusringe 1, noorteühinguid 4.

Tööaladest, peale referaatkoosolekute, huvitute jm. hariliku, võiks märkida mõne harvem esineva: puhtuse-toimkonnad ja puhtusevõistlused, samariitlus, esmaabi kursused, looduskaitse alad, rahvaluule ja lastelaulude kogumine, Soome keele õppimine, omaloomingu ettekanded, ühise teejoomise korraldamine

## 1. Palvepäevaks.

Koostada viisakuse ja sõbralikkuse kümme käsku.

Kuidas vaestele ja nõrgajõulistele valmistada rõõmu ülestõusmisepäeviks?

## 2. Sina pead oma himusid taltsutama!

Loobu viieks päevaks suhkru, kompevekkide ja saia tarvitamisest!

## 3. Carl Robert Jakobsoni surmakuu.

Mis on meeldivat C. R. Jakobsoni eluloos?

Lugeda C. R. Jakobsoni kirjatöid.

## APRILLIKUU.

Kevadei virgub loodus uuele elule. Tuleb külviaeg. Kuidas külv, nõnda lõikus.

## 1. Püüa edasi!

Sooritada mingisugune katse oma õpilasorganisatsioonis. Mõtle, milline elukutse meeldiks sulle!

## 2. Ilusale kevadele vastu.

Koostada 10 käsku pealkirja all: Puhtust ja korda minu ümbrusesse!

## 3. Jüripäevaks.

Õpi jutustama legendi Püha-Jürist! Loe 1343. aasta jüriöö-lugu!

Kuidas sai Eesti Vabariik endale põhiseaduse?

## MAIKUU.

See on lehekuu, õiekuu. Loodus kutsub. Töö kooliklassis läheneb lõpule.

## 1. Kaitse loomi, linde ja muu loodust!

Koostada juhatuskiri looduskaitseks ja muinsuskaitseks.

## 2. Millal maksan memme vaeva?

Koostada kaasõpilastega emadepäeva kava, nii et ise oled tegelaseks emadepäeval. Kuidas kavatsed rõõmustada oma ema?

## 3. Avarused kutsuvad.

Õpi tundma liiklemismääarusi! Milleks üldse kirjutatakse seadusi?

## 4. Kokkuvõtte talvise töö kohta.

Koostada album töist õpilasringis.

koolis einetuse ajal, klubiõhtud, lugemislauad, karskusnädala ajal korraldatud esinemised karskusküsimuste alalt (ka üks näitlik kohus), vanaraua kogumine riigile jne.

Üldiseks töövõtteks saamas on seinaleht, mis toimetatakse 60 koolis.

Ajakiriteisel kujul on märksa vähem esinev, on olemas 18 koolis (ühes — klasside viisi).

Ka kirjavahetus on hoogsalt arenud: kodumaa koolidega peavad ühendust 34 kooli (maksimum — üks kool 6 kooliga), Soomega — 18 kooli (maksimum 3 kooliga), välismaaga peamiselt portfooliode näol — 18 kooli (maksimum — 5 kooliga).

Rändalbume on saanud või saatnud 16 kooli (mõnes koolis 3).

Kirjavahetuseks mitmel viisil avaldab sel aastal jällegi hulk koole soove.

Soove ja ettepanekuid arvestab toimikond võimaluseni.